

УДК 658.7
JEL Classification: M21
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-280-288>

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

© 2025 КОЛМАКОВА О. М., КОЛЯДА А. С.

УДК 658.7
JEL Classification: M21

**Колмакова О. М., Коляда А. С. Теоретичні основи управління економічною безпекою
будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій**

Метою статті є дослідження та розробка теоретичних положень щодо управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій. У статті досліджено теоретичні засади управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах динамічних геополітичних трансформацій. Обґрунтовано актуальність формування ефективної системи управління економічною безпекою як ключового чинника стабільного функціонування та розвитку підприємств будівельної галузі. Визначено сутність економічної безпеки, її основні компоненти та загрози, які виникають внаслідок зовнішньополітичної нестабільності. Особливу увагу приділено аналізу факторів ризику, специфічних для будівельного сектора, та оцінці їхнього впливу на економічну стійкість підприємств. Виділені основні геополітичні фактори, що впливають на будівельне підприємство в Україні: військові дії та збройні конфлікти: руйнування інфраструктури, зупинка будівництва, втрати персоналу та техніки; окупація або втрата контролю над окремими територіями: втрата активів, обмеження логістики, неможливість реалізації проєктів; політична нестабільність у країні: непередбачуваність законодавства, зміни в оподаткуванні, втрати інвестицій; порушення зовнішньоекономічних зв'язків: зниження доступу до імпортованих ресурсів, збільшення вартості імпорту; міграція робочої сили через війну: дефіцит кваліфікованих кадрів у будівельному секторі; зниження інвестиційної привабливості країни: відтік іноземного капіталу, призупинення великих проєктів. Запропоновано концептуальні підходи до побудови системи управління економічною безпекою з урахуванням сучасних викликів і можливостей, що виникають у період геополітичної турбулентності. Результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегій антикризового управління, удосконалення корпоративної політики безпеки та посилення адаптивного потенціалу будівельних підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, геополітичні трансформації, управління.

Рис.: 4. Бібл.: 18.

Колмакова Олена Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Чорноглазівська, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: elenkolmakova78@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0908-5445>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/A-6381-2018>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57315281300>

Коляда Анастасія Сергіївна – студент, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Чорноглазівська, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: anastasiakoliada295@gmail.com

UDC 658.7
JEL Classification: M21

**Kolmakova O. M., Koliada A. S. The Theoretical Foundations of Economic Security Management of a Construction Enterprise
in the Context of Geopolitical Transformations**

The aim of this article is to study and develop the theoretical provisions regarding the management of economic security of a construction enterprise in the context of geopolitical transformations. The article examines the theoretical principles of managing economic security of a construction enterprise in the conditions of dynamic geopolitical transformations. The relevance of forming an effective system for economic security management as a key factor for the stable functioning and development of enterprises in the construction industry is substantiated. The essence of economic security, its main components, and the threats arising from external political instability are defined. Special attention is given to analyzing risk factors specific to the construction sector and assessing their impact on the economic resilience of enterprises. The main geopolitical factors affecting construction companies in Ukraine include: military actions and armed conflicts: destruction of infrastructure, halt in construction, losses of personnel and equipment; adverse occupation and loss of control over certain territories: loss of assets, restrictions on logistics, inability to implement projects; political instability in the country: unpredictability of legislation, changes in taxation, loss of investments; disruption of foreign economic relations: reduced access to imported resources, increased cost of imports; migration of the workforce due to the war: shortage of skilled labor in the construction sector; decline in the investment attractiveness of the country: outflow of foreign capital, suspension of major projects. Conceptual approaches to the construction of a system for managing economic security have been proposed, taking into account the current challenges and opportunities arising during periods of geopolitical turbulence. The findings of the research can be used for the development of crisis management strategies, the improvement of corporate security policies, and the enhancement of the adaptive potential of construction companies.

Keywords: economic security, geopolitical transformations, management.

Fig.: 4. Bibl.: 18.

Kolmakova Olena M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Marketing, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Chornohlazivska Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

Сучасний етап розвитку світової та національних економік характеризується глибокими геополітичними трансформаціями, що супроводжуються військовими конфліктами, порушенням ланцюгів поставок, валютними коливаннями та нестабільністю на енергетичних ринках.

У таких умовах будівельна галузь, як одна з ключових галузей економіки, зазнає значного впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків, які загрожують не лише її ефективному функціонуванню, а й загальній економічній безпеці підприємств.

Питання забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств набуває особливої актуальності, оскільки вони виконують стратегічні функції у відновленні інфраструктури, житлового фонду та об'єктів критичної інфраструктури, що особливо важливо в умовах воєнного стану або постконфліктного відновлення. Недостатня увага до управління ризиками, фінансової стійкості, кадрової політики та захисту активів може призвести до втрати конкурентоспроможності, банкрутства або зупинки бізнесу.

Дослідження процесів управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичної нестабільності є надзвичайно актуальним і має не лише теоретичне, а й вагомим практичне значення для забезпечення стійкості галузі та економіки країни в цілому.

Управління економічною безпекою досліджували такі українські науковці, як: М. Буданов [1], Д. Литвиненко [2], А. Загородня [3], Т. Васильців, Р. Лупак, В. Васильців [4], які вивчали методи оптимізації матеріально-технічного забезпечення підприємств та їх стратегічного управління.

Наукові праці цих авторів є вагомим внеском у розвиток підходів до управління матеріальними ресурсами, проте з урахуванням сучасних викликів дана тема потребує подальших досліджень.

Попри наявність значного наукового доробку у сфері економічної безпеки підприємств, низка аспектів, що стосуються саме будівельної галузі в контексті сучасних геополітичних трансформацій, досі залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, актуальності набуває проблема адаптації теоретичних засад економічної безпеки до умов підвищеної зовнішньої нестабільності, притаман-

ної країнам із динамічно змінним геополітичним середовищем.

Мета статті – дослідження та розробка теоретичних положень щодо управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій.

Теоретичну базу дослідження сформовано на основі праць науковців, присвячених управлінню економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій. Інформаційне підґрунтя роботи становлять чинні законодавчі та нормативні документи України, які регламентують управління економічною безпекою будівельного підприємства.

Задля досягнення визначеної мети в дослідженні було застосовано такі наукові методи: традиційні методи аналізу, синтезу, порівняння та групування, що дали змогу деталізувати понятійно-категоріальний апарат терміна «управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій». Також були використані методи абстрагування, узагальнення, опису, розмежування та характеристики, що дозволили сформулювати рекомендації щодо підвищення рівня економічної безпеки.

Поняття «управління» є фундаментальним для широкого кола наук – економіки, менеджменту, соціології, психології, державного управління тощо. Його багатогранність і неоднозначність зумовили велику кількість інтерпретацій, які еволюціонували залежно від наукового підходу, історичного контексту та предметної області.

У найзагальнішому вигляді управління розглядається як цілеспрямований вплив на об'єкт з метою забезпечення його функціонування, розвитку або зміни в бажаному напрямку. Це визначення поєднує такі ключові елементи, як суб'єкт управління, об'єкт управління, мета і засоби впливу.

На думку класиків менеджменту, зокрема, Х. Файоля [5], управління має п'ять основних функцій: планування, організація, координація, мотивація та контроль. Це визначення стало основою для західної теорії менеджменту.

М. Вебер та його послідовник С. Раза [6], своєю чергою, акцентував увагу на бюрократичному

аспекті менеджменту як формалізованій системі контролю та підпорядкування, що є основою ефективного функціонування організацій у складних соціальних структурах.

У працях українських вчених О. Прохоренко, Г. Коптева та ін. [7] управління часто розглядається як система впливу суб'єкта на об'єкт за допомогою різних методів для досягнення поставлених цілей. За такого підходу особлива увага приділяється ролі організації, планування та регулювання.

Сучасні трактування все більше враховують динамічний, адаптивний та інтерактивний характер управління. Так, у концепціях стратегічного менеджменту управління розуміється як процес визначення стратегічних цілей, мобілізації ресурсів і створення конкурентних переваг в умовах невизначеності.

Крім того, з розвитком інформаційного суспільства управління все частіше розглядається в контексті інформаційно-аналітичної діяльності – як процес збору, обробки, передачі та використання інформації для прийняття рішень (рис. 1).

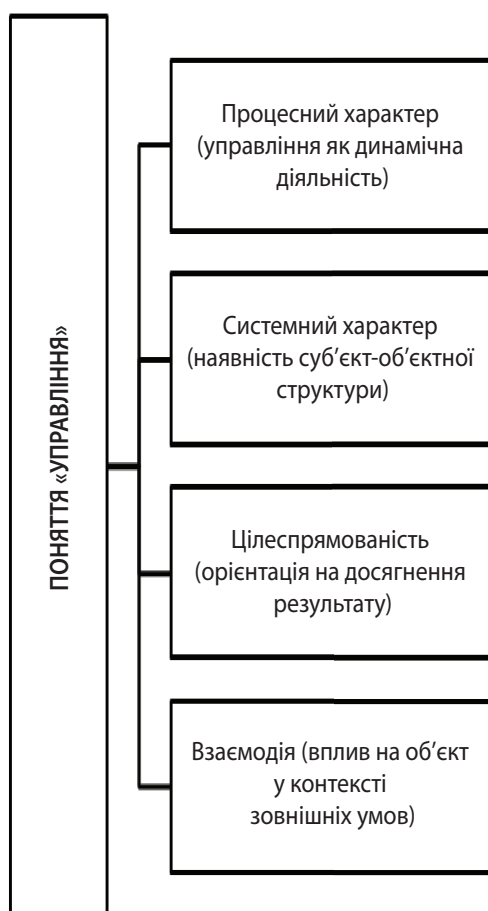

Рис. 1. Основні характеристики поняття «управління»

Джерело: складено автором на основі [5–7].

Аналіз різних підходів до визначення поняття «управління» свідчить про його багатогранність. Вибір того чи іншого визначення залежить від цілей дослідження та контексту застосування. Для практичних цілей доцільно використовувати комплексне розуміння управління як системного процесу впливу на об'єкт з метою забезпечення його ефективного функціонування та розвитку в умовах мінливого зовнішнього середовища.

Поняття «управління» є одним із базових у науках про організацію, в економіці, соціології, психології та інших галузях. Незважаючи на широке використання цього терміна, його інтерпретація залежить від контексту використання та підходу, який застосовує той чи інший дослідник.

- 1. Класичний підхід.** У класичній теорії управління (Х. Файоль [5], М. Вебер [6], Ф. Тейлор [8] та С. Дар [8]) управління розглядається як процес планування, організації, мотивації та контролю діяльності для досягнення цілей.
- 2. Системний підхід.** У рамках системного підходу управління трактується як вплив суб'єкта на об'єкт з метою зміни його стану або поведінки відповідно до поставленої мети. Ключовим тут є поняття «зворотного зв'язку», що забезпечує адаптивність системи управління.
- 3. Соціально-поведінковий підхід.** Згідно з цим підходом управління – це процес впливу на людей та їхню поведінку в організації. Такі вчені, як Р. Копельман і Д. Протас [9] (Теорія Х і Y), підкреслювали важливість мотивації, цінностей і лідерства в процесі управління.
- 4. Економічний підхід.** В економічному контексті менеджмент розглядається як процес раціонального використання обмежених ресурсів для максимізації результатів. Він фокусується на ефективності, прибутковості та оптимізації рішень.
- 5. Сучасні інтерпретації.** У сучасному середовищі динамічних змін, диджиталізації та глобалізації менеджмент розглядається не лише як процес, а як комплексна система рішень, стратегій та інструментів, що забезпечують адаптацію організації до середовища та її розвиток. Менеджмент часто ототожнюють з лідерством, антикризовим управлінням, інноваціями тощо.

Таким чином, поняття «управління» є багатограним і може мати різні інтерпретації залежно від наукового підходу. Універсальним залишається те, що управління – це цілеспрямованість.

ваний, свідомий процес впливу на об'єкт (людей, ресурси, процеси) з метою досягнення бажаного результату. У контексті сучасної економіки ефективне управління є вирішальним фактором стабільності та конкурентоспроможності організацій.

Отже, можна зазначити, що «управління» – це цілеспрямована діяльність суб'єкта (керівника, організації, держави), яка полягає в плануванні, організації, мотивації, контролі та координації дій для досягнення поставлених цілей із використанням наявних ресурсів у змінному середовищі. У сфері підприємництва управління спрямоване на забезпечення ефективності, стабільності та розвитку організації.

У дослідженні Д. Асамоах-Черемеха та Є. Рудніченка проаналізовано еволюцію поняття «економічна безпека підприємства» в контексті глобальних трансформацій. Автори визначають економічну безпеку підприємства як комплексну характеристику, що сприяє стабільному та ефективному функціонуванню підприємства, захищеності від внутрішніх і зовнішніх ризиків та загроз в умовах глобальних викликів [10].

В іншому дослідженні О. Шуміло, А. Калініченко та К. Шип пропонують розглядати економічну безпеку підприємства як стан захищеності від загроз зовнішнього і внутрішнього середовища та його адаптивність до змін середовища в поточному періоді діяльності та в майбутньому [11].

О. Дячков аналізує економічну безпеку національної економіки, підкреслюючи її багатомірність та необхідність адаптації до сучасних викликів, таких як технологічні зміни та глобалізація. Автор зазначає, що економічна безпека національної економіки включає в себе економічну незалежність, стабільність, стійкість і здатність до саморозвитку [12].

М. Самофалова та ін. також підкреслюють багатогранність економічної безпеки, виділяючи її елементи, такі як економічна незалежність, стабільність, стійкість національної економіки, а також здатність до саморозвитку та прогресу [13].

Н. Іванова проводить бібліометричний аналіз еволюції теми економічної безпеки в умовах цифровізації. Авторка зазначає, що зростає актуальність тем, пов'язаних з цифровою економікою, такими як «відновлювана енергетика», «пандемія» та «Європейський Союз». Вона підкреслює необхідність врахування тем «blockchain», «цифровізація» та «цифрова економіка» для створення ефективної системи забезпечення економічної безпеки [14].

Остапчук А. та Забарська А. розглядають економічну безпеку України на різних рівнях, підкреслюючи, що забезпечення економічної безпеки на

вищих рівнях ієрархії залежить від її забезпечення на рівні підприємства. Вони визначають економічну безпеку підприємства як забезпечення умов для його ефективного функціонування та стратегічного розвитку в умовах впливу загроз різноманітного характеру [15].

Таким чином, сучасні дослідження підкреслюють, що поняття «економічна безпека» є багатогранним і динамічним, змінюючись під впливом глобальних трансформацій, технологічного розвитку та цифровізації. Воно охоплює як захищеність від загроз, так і здатність до адаптації та розвитку в умовах постійних змін.

На основі проведеного теоретичного аналізу можна зазначити, що економічна безпека – це стан захищеності суб'єкта господарювання від внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує стабільне функціонування, фінансову стійкість, конкурентоспроможність і здатність до адаптації в умовах ризиків і змін. Для підприємства економічна безпека передбачає мінімізацію економічних втрат і максимізацію ефективного використання ресурсів.

Поняття «геополітичні трансформації» охоплює процеси глибоких змін у міжнародному середовищі, які впливають на розподіл влади, стратегічні альянси та глобальну безпеку. Ці трансформації можуть бути спричинені різними чинниками, включно з військовими конфліктами, економічними кризами, технологічними інноваціями та змінами в енергетичній політиці.

Сучасні підходи до розуміння геополітичних трансформацій:

- ✦ *глобальна нестабільність і «геополітичний шторм».* В. Погрібна та А. Герасіна [16] описують сучасну геополітичну кризу як «геополітичний шторм», що характеризується руйнуванням усталених макрополітичних пропорцій та ускладненням міжнародних зв'язків. Основними тригерами цієї кризи є військові конфлікти, зокрема війна в Україні, загострення суперництва між США та Китаєм, а також інші глобальні події;
- ✦ *гібридні війни та мілітарні виклики.* В. Загурська-Антонюк підкреслює, що сучасні геополітичні трансформації включають нові форми конфліктів, такі як гібридні війни, які поєднують військові дії з інформаційними та економічними засобами впливу [17];
- ✦ *енергетична безпека та геополітика.* А. Сичова аналізує вплив геополітичних трансформацій на енергетичну безпеку, зазначаючи, що війна в Україні стала тригером для переосмислення глобальної енергетичної політики та безпеки [18].

Сучасні геополітичні трансформації є багатовимірними процесами, що охоплюють різні аспекти міжнародних відносин, включно з безпекою, економікою, енергетикою та інформаційним простором. Розуміння цих трансформацій є ключовим для формування ефективної стратегії управління економічною безпекою, особливо в таких галузях, як будівництво, які безпосередньо залежать від стабільності та передбачуваності міжнародного середовища. На основі проведеного теоретичного аналізу було визначено поняття «Управління економічною безпекою підприємства в умовах геополітичних трансформацій» (рис. 2).

Управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій – це цілеспрямований процес розробки та реалізації організаційно-економічних, фінансових і стратегічних рішень, спрямованих на ідентифікацію, оцінку та мінімізацію зовнішніх і внутрішніх ризиків, зумовлених змінами у глобальному геополітичному середовищі (зокрема, військовими конфліктами, змінами в енергетичних ринках та міжнародних ланцюгах постачання), з метою забезпечення стабільності, конкурентоспроможності, стійкості та сталого розвитку підприємства в коротко- та довгостроковій перспективі.

Управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій – це цілеспрямований процес розробки та реалізації організаційно-економічних, фінансових і стратегічних рішень, спрямованих на ідентифікацію, оцінку та мінімізацію зовнішніх і внутрішніх ризиків, зумовлених змінами у глобальному геополітичному середовищі (зокрема військовими конфліктами, змінами в енергетичних ринках і міжнародних ланцюгах постачання), з метою забезпечення стабільності, конкурентоспроможності, стійкості та сталого розвитку підприємства в коротко- та довгостроковій перспективі

Управління – це цілеспрямована діяльність суб'єкта (керівника, організації, держави), яка полягає в плануванні, організації, мотивації, контролі та координації дій для досягнення поставлених цілей із використанням наявних ресурсів у змінному середовищі. У сфері підприємництва управління спрямоване на забезпечення ефективності, стабільності й розвитку організації

Економічна безпека – це стан захищеності суб'єкта господарювання від внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує стабільне функціонування, фінансову стійкість, конкурентоспроможність і здатність до адаптації в умовах ризиків і змін. Для підприємства економічна безпека передбачає мінімізацію економічних втрат і максимізацію ефективного використання ресурсів

Геополітичні трансформації – це глибокі та масштабні зміни в системі міжнародних відносин, що охоплюють перерозподіл впливу між державами, формування або розпад геополітичних союзів, зміни у сферах безпеки, енергетики, економіки та інформаційного простору, зумовлені як конфліктами, так і глобальними політичними, економічними чи технологічними зрушеннями

Рис. 2. Теоретичне обґрунтування поняття «управління економічною безпекою в умовах геополітичних трансформацій»

Джерело: складено автором на основі [5–18].

Система управління економічною безпекою є складовою частиною загальної системи стратегічного управління підприємством. Її формування ґрунтується на міждисциплінарному підході, що об'єднує знання з економіки, менеджменту, безпеки, ризик-менеджменту та правового регулювання. Особливого значення набуває адаптація теоретичних положень до специфіки будівельної галузі, яка відзначається високою капіталомісткістю, тривалими інвестиційними циклами, сезонністю та залежністю від зовнішнього середовища.

У теоретичному аспекті економічну безпеку підприємства слід розглядати як стан захищеності його економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз, що можуть поставити під загрозу стабільність функціонування, конкурентоспроможність і розвиток.

Формування системи управління економічною безпекою передбачає таке.

Системний підхід – підприємство розглядається як комплекс взаємопов'язаних елементів (фінансові ресурси, персонал, виробничі потужності, партнери, контрагенти), що взаємодіють із зовнішнім середовищем.

Процесний підхід – управління безпекою розглядається як безперервний цикл: ідентифікація загроз → оцінка ризиків → планування заходів → реалізація → контроль та корекція.

Функціональний підхід – передбачає інтеграцію функцій безпеки в усі рівні управління: стратегічний, тактичний та операційний.

До основних функцій системи управління економічною безпекою належать: діагностика та моніторинг загроз; управління фінансовими ризиками; правове забезпечення діяльності; інформаційна безпека; антикризове реагування; аудит і контроль (рис. 3).

Теоретичну базу також доповнює концепція ризик-орієнтованого управління, згідно з якою підприємство повинно ідентифікувати ключові ризики, ранжувати їх за ступенем критичності та формувати превентивні заходи щодо їх мінімізації.

Таким чином, теоретичні основи системи економічної безпеки будівельного підприємства формують фундамент для практичного впровадження ефективного управління, здатного забезпечити стійке функціонування в умовах нестабільного середовища та зростання зовнішніх загроз (рис. 4).

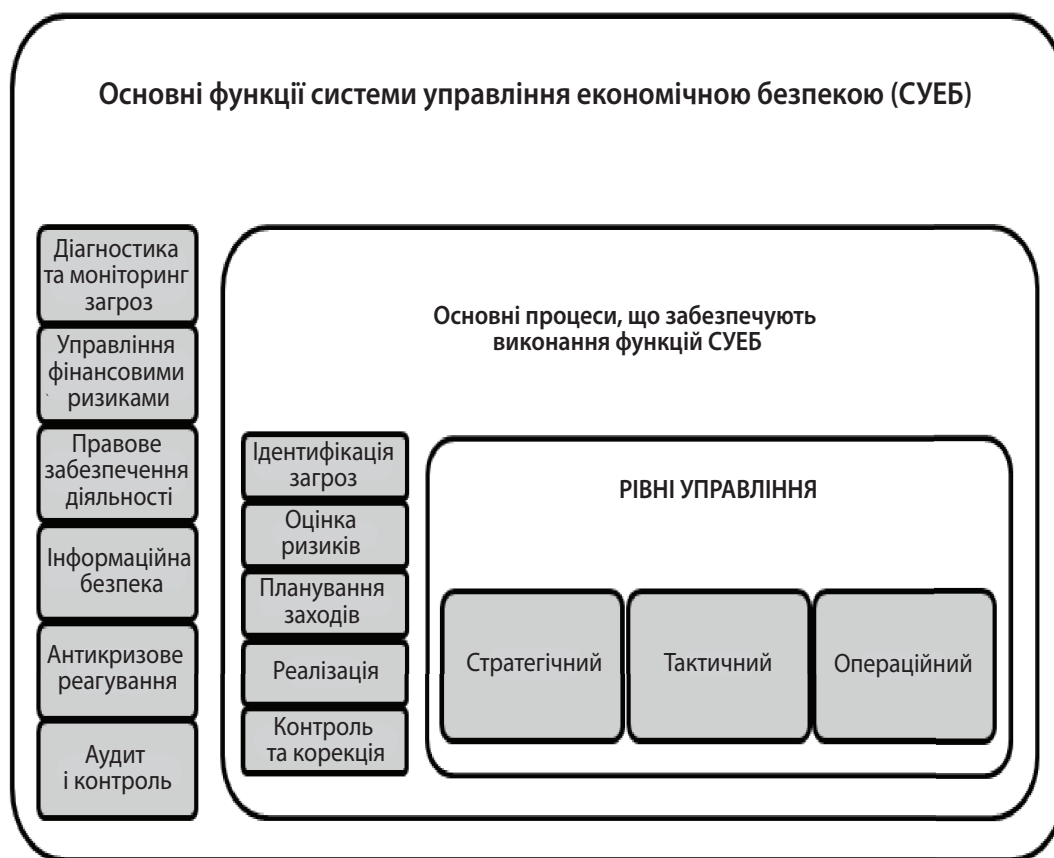

Рис. 3. Концептуальний підхід до побудови системи управління економічною безпекою з урахуванням сучасних викликів і можливостей

Джерело: складено автором на основі [1–18].

Рис. 4. Перелік ризиків і загроз, що впливають на економічну безпеку будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій

Джерело: складено автором на основі джерел [1–18].

Використовуючи досліджений методичний інструментарій та виділені ризики і загрози, що впливають на економічну безпеку будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій, пропонується вдосконалити окремі ланки системи економічної безпеки будівельного підприємства.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження теоретичних основ управління економічною безпекою будівельного підприємства в умовах геополітичних трансформацій встановлено й уточнено понятійний апарат економічної безпеки будівельного підприємства, виділено ключові загрози в сучасних умовах (зокрема, ресурсні, фінансові, інституційні, регуляторні та соціально-політичні).

Зазначено важливість стратегічного планування, цифровізації процесів безпеки, впрова-

дження антикризового менеджменту та співпраці з державними інституціями для формування стійких моделей поведінки підприємства в нестабільному середовищі.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розробку методик кількісної оцінки рівня економічної безпеки будівельного підприємства в умовах геополітичної нестабільності; моделювання сценаріїв реагування підприємств на загрози безпеці з урахуванням цифрових інструментів і систем підтримки прийняття рішень; удосконалення механізмів державного регулювання економічної безпеки в будівельному секторі; вивчення міжнародного досвіду управління безпекою підприємств в умовах політичної турбулентності; дослідження ролі корпоративної культури та внутрішнього контролю в забезпеченні стабільності бізнес-процесів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Буданов М. П. Стратегія забезпечення управління енергетичною безпекою підприємств в умовах ентропії: інтегрований підхід. *Бізнес Інформ*. 2024. № 11. С. 177–186. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-177-186>
2. Литвиненко Д. І. Концепційні положення управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств. *Бізнес Інформ*. 2024. № 11. С. 394–399. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-394-399>
3. Загородня А. С. Формування механізму управління економічною безпекою підприємств : дис. ... д-ра філософії : 073. Київ, 2023. 237 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u145/dis_zagorodnya.pdf
4. Васильців Т., Лупак Р., Васильців В. Характеристика функціональних складових економічної безпеки сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. *Економічний дискурс*. 2017. № 1. С. 161–172.
5. Peaucelle J.-L., Guthrie C. Henri Fayol, the Manager (1st ed.). Routledge. 2015. 304 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315654546>
6. Raza S. Max Weber and Charles Taylor: On normative aspects of a theory of human action. *Journal of Classical Sociology*. 2022. Vol. 23. Iss. 1. P. 97–136. DOI: <https://doi.org/10.1177/1468795X221080770>
7. Менеджмент для магістрів : навч. посіб. / О. В. Прохоренко [та ін.]. Харків : НТУ «ХПІ», 2024. 382 с.
8. Dar S. A. The Relevance of Taylor's Scientific Management in the Modern Era. *Journal of Psychology and Political Science*. 2022. Vol. 2. No. 06. P. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.55529/jpps.26.1.6>
9. Kopelman R., Prottas D. Theory X and Theory Y published in the Sage. *Encyclopedia of Management Theories*. 2013. DOI: <https://doi.org/10.13140/2.1.2646.8641>
10. Асамоах-Черемех Д., Рудніченко Є. Підходи до сутнісного наповнення категорії «економічна безпека підприємства». *Development Service Industry Management*. 2023. Вип. 3. С. 47–55. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3\(7\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3(7))
11. Шуміло О., Калініченко Л., Шип К. Аналіз визначень поняття «економічна безпека підприємства». *Економіка і управління*. 2019. Вип. 46. URL: https://em.duit.in.ua/index.php/home/article/view/105?utm_source=chatgpt.com
12. Дячков О. О. Економічна безпека національної економіки: сутність, особливості, структура. *Економічні горизонти*. 2022. № 1. С. 82–94. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(19\).2022.267022](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(19).2022.267022)
13. Самофалова М. О., Іванюта Т. М., Сартаков Д. С., Благодатний А. С., Єременок В. В. Сутність категорії «економічна безпека»: структура та особливості формування. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 7. С. 127–135. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-18>
14. Ivanova N. Bibliometric Analysis of the Evolution of Themes and Research Directions in Economic Security in the Context of Digitalization. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 9. С. 112–118. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.9-18>
15. Остапчук А., Забарська А. Економічна безпека України в умовах трансформаційних процесів. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2021. № 1. С. 162–173. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1\(26\).162-173](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1(26).162-173)
16. Погрібна В., Герасіна Л. Природа сучасної геополітичної кризи та головні тенденції змін світоустрою. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 2. С. 23–42. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-02-23-42>
17. Загурська-Антонюк В. Ф. Геополітичні трансформації та мілітарні виклики у сучасному глобалізованому світі. *Грані*. 2015. № 3. С. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.15421/1715055>
18. Сичова А. О. Геополітика енергетичних ресурсів: переосмислення безпеки на глобальному рівні. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2024. № 1. С. 44–51. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2024.1\(61\).306747](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2024.1(61).306747)

REFERENCES

- Asamoakh-Cheremekh, D., & Rudnichenko, Ye. (2023). Pidkhyody do sutnisnoho napovnennia katehorii «ekonomichna bezpeka pidpriemstva». *Development Service Industry Management*, 3, 47–55. [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3\(7\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3(7))
- Budanov, M. P. (2024). Stratehiia zabezpechennia upravlinnia enerhetychnoiu bezpekoiu pidpriemstv v umovakh entropii: intehrovanyi pidkhid. *Biznes Inform*, 11, 177–186. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-177-186>
- Dar, S. A. (2022). The Relevance of Taylor's Scientific Management in the Modern Era. *Journal of Psychology and Political Science*, 2(06), 1–6. <https://doi.org/10.55529/jpps.26.1.6>
- Diachkov, O. O. (2022). Ekonomichna bezpeka natsionalnoi ekonomiky: sutnist, osoblyvosti, struktura. *Ekonomichni horyzonty*, 1, 82–94. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(19\).2022.267022](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(19).2022.267022)
- Ivanova, N. (2023). Bibliometric Analysis of the Evolution of Themes and Research Directions in Economic Security in the Context of Digitalization. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, 9, 112–118. <https://doi.org/10.32782/dees.9-18>
- Kopelman, R., & Prottas, D. (2013). Theory X and Theory Y published in the Sage. *Encyclopedia of Management Theories*. <https://doi.org/10.13140/2.1.2646.8641>
- Lytvylenko, D. I. (2024). Kontseptsiniy polozhennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu silskohospodarskykh pidpriemstv. *Biznes Inform*, 11, 394–399.

- <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-394-399>
- Ostapchuk, A., & Zabarska, A. (2021). Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh transformatsiinykh protsesiv. *Heopolityka Ukrainy: istoriia i suchasnist*, 1, 162–173. [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1\(26\).162-173](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1(26).162-173)
- Peaucelle, J.-L., & Guthrie, C. (2015). *Henri Fayol, the Manager* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315654546>
- Pohribna, V., & Herasina, L. (2024). Pryroda suchasnoi heopolitychnoi kryzy ta holovni tendentsii zmin svitoustroiu. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii*, 2, 23–42. <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-02-23-42>
- Prokhorenko, O. V., et al. (2024). *Menedzhment dlia mahistriv: navch. posib*. NTU «KhPI».
- Raza, S. (2022). Max Weber and Charles Taylor: On normative aspects of a theory of human action. *Journal of Classical Sociology*, 23(1), 97–136. <https://doi.org/10.1177/1468795X221080770>
- Samofalova, M. O., Ivaniuta, T. M., Sartakov, D. S., Blahodatnyi, A. S., & Yeremenok, V. V. (2024). Sutnist kategorii «ekonomichna bezpeka»: struktura ta osoblyvosti formuvannia. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, 7, 127–135. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-18>
- Shumilo, O., Kalinichenko, L., & Shyp, K. (2019). Analiz vyznachen poniattia «ekonomichna bezpeka pidpriemstva». *Ekonomika i upravlinnia*, 46. https://em.duit.in.ua/index.php/home/article/view/105?utm_source=chatgpt.com
- Sychova, A. O. (2024). Heopolityka enerhetychnykh resursiv: pereosmyslennia bezpeky na hlobalnomu rivni. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, 1, 44–51. [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2024.1\(61\).306747](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2024.1(61).306747)
- Vasyltsiv, T., Lupak, R., & Vasyltsiv, V. (2017). Kharakterystyka funktsionalnykh skladovykh ekonomichnoi bezpeky sektoru informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii Ukrainy. *Ekonomichnyi dyskurs*, 1, 161–172.
- Zahorodnia, A. S. (2023). *Formuvannia mekhanizmu upravlinnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv* [Doctoral dissertation]. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u145/dis_zagorodnya.pdf
- Zahurska-Antoniuk, V. F. (2015). Heopolitychni transformatsii ta militarni vyklyky u suchasnomu hlobalizovanomu sviti. *Hrani*, 3, 35–39. <https://doi.org/10.15421/1715055>